

se v případě, že zločinec v cizině dosud trest neodpykal, nové řízení (opět však jen, je-li vydání nemožné nebo neúčelné). Exceptionem rei iudicatae bude tedy možno namítnouti jen v tom případě, že trest v cizině byl již odpykán. Amnestii nebo jiné prominutí trestu bude lze respektovati jen tehdy, netýká-li se čin, pro nějž byla milost udělena, žádným způsobem zájmů toho státu, kde se jí zločinec dovolává, jinými slovy neměl-li by tento stát sám proti dotyčnému prominutí trestu žádných námitek. Pokud jde o vedlejší následky cizozemských trestních rozsudků, ty bude záhodno vždy uznávati.

Doporučuji tedy jakýsi eklekticism mezi zásadami mezinárodního práva trestního: subsidiárně platnou zásadu práva světového a to jak zásadu *fori deprehensionis*, tak i *legis loci deprehensionis*, tuto poslední ovšem vhodně modifikovanou a doplněnou tam, kde by příliš důsledné její uplatňování (nedbání zásady souhlasné normy, chybné posouzení pachatelovy přičetnosti a j.) vedlo k nespravedlnostem. A ačkoli jest tuto úpravu doporučiti všem státům jakožto plně vyhovující a uspokojující *provisorium*, než bude otázka kompetenční kompetence definitivně, jednotně a pro všechny státy závazně upravena (což je prozatím, jak prof. Donnedieu de Vabres správně podotýká, velmi vzdálený ideál) — přece se domnívám, že i tato budoucí jednotná úprava, má-li státi na pevných základech, bude se musit svrchu zmíněnými směrnici řídit, což ostatně také uznává při Společnosti Národů zřízená mezinárodní komise, jež se dotčenými otázkami pilně obírá a k níž lze pohlížeti s největšími nadějemi v tomto směru definitivní úpravy mezinárodního práva trestního.

Trestní řízení hornopolicejní.

Dr. Miloslav H o r k a (Příbram).

I. Řízení v trestních věcech horních upravuje obecný horní zákon (patent z 23. V. 1854, čís. 146 ř. z., ponechaný v platnosti zákonem z 28. X. 1918, čís. 11 Sb. z. a n.) pouze v ustanovení §§ 228 a 229. Avšak podle §u 2 hor. zák. možno použití, pokud není jinak horním zákonem ustanoveno, i ve věcech horních obecných předpisů zákonů občanského, trestního, obchodního, správních a živnostenských. Bylo by tudíž použití předpisů trestního řízení správního (cís. pat. z 20. IV. 1854, čís. 96 ř. z. a ostatních nařízení) a nikoliv zákonů trestních, kterouž zásadu hájí také Koschin v pojednání o horních úřadech a řízení ve Slovníku veřejného práva (Díl I, str. 781), což lze přirozeně vysvětliti tím, že báňské úřady jsou úřady administrativními a předpisy administrativní jsou pro ně rozhodně bližší, než předpisy trest. zákona a trest. řízení, ač v praksi se několikrát setkáváme s aplikací norem trestního práva na trestní řízení hornopolicejní (na př. promlčení a pod. viz doleji).

II. Zahájení a provádění řízení. § 228 hor. zák. stručně ustanovuje nutnost slyšení obviněného před vydáním trestního nálezu, jež přísluší vydati, jak je všeobecně uvedeno, báňskému úřadu. O každém uloženém trestu (von jeder Verhängung einer Straffe) nutno uvědomiti podle §u 229 hor. zákona, buď majitele hor, neb plnomocníka (§§ 188 a 189 hor. zák.), jenž obstarává správu hor a je oznámen báňskému úřadu. Jinak nutno se řídití předpisy horního zák. a správního řízení.

Řízení zahajuje se ex officio, jako trestní řízení správní (viz § 221 hor. zák.). Před vydáním trestního nálezu nutno obviněného slyšeti. Slyšení obviněného nelze provésti cestou dožádání u jiného úřadu, nýbrž musí si sám báňský úřad provésti podstatné úkony řízení. (Viz prov. nařiz. § 115.) Analogicky by si prováděl báňský úřad i slyšení svědků. Pro ohodnocení výpovědi obviněného i svědků platí všeobecné předpisy trestního řízení správního. Můžeme proto tvrditi, že tu platí ve shodě s trestním řízením správním, jak z zásada oficiálnosti tak i zásada materiální pravdy, případně i zásada ústnosti a bezprostřednosti řízení, jež však není plně provedena jako při rejstříkovém trestním řízení správním.

Prováděcí nařízení k hornímu zákonu, vydané dne 25. září 1854 (je to pouze interní předpis ministerstva financí báňským úřadům, neuveřejněný v říšském zákoníku, nemá tudíž povahu všeobecně závazné normy, nýbrž pouze instrukce, viz Boh. 7385/28 A) uvádí v §u 125, že nesmí býti trest dříve uložen, dokud nebyl obviněný vyzván k ospravedlnění (Rechtfertigung). Výzvu k ospravedlnění přestupku nutno obviněnému řádně doručiti s ustanovením lhůty, v níž musí ospravedlnění dojíti báňskému úřadu. Jinak byl by podle instrukce vydán trestní nálež, což však odporuje znění §u 228 hor. zákona. Cennější předpisy pro ohodnocení výpovědi a tím získání materiální pravdy o přestupku stanoví instrukce v §u 115, odst. 4., 5., 6. Podle toho nutno ospravedlnění o bezřetně oceniti (mit Umsicht zu würdigen), případně podle potřeby si vyžádati věrohodný průkaz (glaubwürdige Nachweisung) uvedené skutečnosti. Také možno provésti vhodným způsobem šetření vlastní cestou (in geeignetem Wege) a pak vydati teprve trestní nálež s odůvodněním. Na uvedené skutečnosti, jež nebudou věrohodně prokázány, nelze bráti zřetel. Podle instrukce však i tenkrát, nedojde-li ospravedlnění, má se podrobiti zralé úvaze závažnost obvinění i okolností mluvící pro vinu. Tato instrukce byla doplněna nařízením ministerstva orby z 23. V. 1872, čís. 4506, podle něhož přesněji provádí se jak zásada oficiálnosti a výslech obviněného, tak i zásada bezprostřednosti projednání u báňského úřadu před vydáním trestního nálezu, konečně i zásada zjednání materiální pravdy.

O úkolech a mezích horní policie a o některých náležitostech horně-policijního řízení viz nálež nejvyššího správního soudu z 21. října 1924, čís. 16030 (Boh. 4044/24 A).

Zajímavé je řešení otázky promlčení přestupku, o čemž horní zákon nemá ustanovení. Ministerstvo obchodu výnosem z 12. XI. 1888, čís. 14570 stanovilo po slyšení ministerstva spravedlnosti, že pokud lze přestupky horního zákona promlčeti, nutno podle §u 2 horního zákona použití předpisů §§ 531 a 532 trestního zákona, čímž se přiklonilo k zásadě soudního promlčení přestupků v době šesti měsíců. Zvláště bedlivě bylo uloženo zkoumati, od kterého okamžiku začalo promlčení běžeti při deliktech trvalých a deliktech z opomenutí. Souhlasné je rozhodnutí ministerstva orby v této věci z 2. března 1903, čís. 32373/1902. Běh promlčení lhůty se přerušuje jen zahájením trestního řízení před báňskými úřady a nikoliv trestními zákroky před scudy nebo úřady správními. (Rozh. min. veřejných prací z 18. prosince 1909, čís. 153/13.)

III. Vydání trestního nálezů, příslušnost úřadů. Horní zákon sám nestanoví bližší kompetenci instanční báňských úřadů k vydání trestního nálezů. Prováděcí instrukce však stanoví k vydání trestního nálezů věcnou příslušnost báňského hejtmanství v první stolici. Místně příslušným je úřad, v jehož obvodu byl přestupek spáchán. Zákon upravující působnost báňských úřadů z 21. července 1871, čís. 77 ř. z. určil taxativním výpočtem v §u 4, čís. 16 vynáseti trestní nálezy pro přestupky horního zákona pouze báňskému hejtmanství. Tento zákonný předpis platí dodnes, poněvadž zákon z 28. března 1928, čís. 57 Sb. z. a n. nově upravující příslušnost báňských úřadů, dosud nevešel v právní moc. Jím se sice také ponechává podle §u 3, čís. 12 vynáseti trestní nálezy báňskému hejtmanství a to jak pro přestupky horního zákona, tak i příslušných ostatních zákonů, ale odstavec 2. čís. 12. §u 3 prolamuje tuto zásadu tím, že dává oprávnění vykonávati báňskou policii revírním báňským úřadům a to pro neuposlechnutí právoplatných příkazů podle §u 250 horního zákona, pokud se týče nedbání bezpečnostních opatření. Zásada příslušnosti báňského hejtmanství k vydávání trestních nálezů byla prolomena také §em 13 zákona z 19. XII. 1918, čís. 91 Sb. z. a n. o trestání přestupků osmihodinové doby pracovní, kde příslušným je rovněž revírní báňský úřad. Výjimečně vydává trestní nálezy v prvé stolici ministerstvo veřejných prací při přestupku §§ů 92 a 93 zákona čís. 242/1922 (ústřední bratrské pokladny).

IV. Přestupky horního zákona. Tyto nutno dělit na všeobecné, jež zakládají skutkovou povahu trestných činů podle obecného trestního zákona (§ 172 hor. zák. a §§y 335, 336 g, 431, 432, 459 trest. zákona), případně na speciální trestné podle horního zákona a konečně přestupky trestné podle ostatních zákonů, na př. o třaskavinách, osmihodinové době pracovní, bratrských pokladnách atd. Horní zákon má uvedeny přestupky jednak v různých částech (viz §§y 172, 183, 185 atd.), jednak má samostatnou hlavu XIII., kde pojednává se o trestech za přestupky předpisů horního zákona v §§ech 235

až 250. Všeobecný je předpis řu 235 o použití norem obecného trestního zákona na přestupky, jež mají za následek nedbání jednotlivých předpisů horního zákona. Jinak jsou vymezeny trestné skutkové podstaty nejdůležitější, na př.: neoprávněný provoz hor (§ 236), neoprávněné použití nerostů (§ 237), promeškání bezpečnostních opatření při dolování (verabsäumten Sicherheitsvorkehrungen bei Bergbau § 240), opomenutí náležitého provozu v propůjčených horách (§ 243), založení důlních map (§ 245), zákaz práce dětí (§ 247), opomenutí vyúčtování s dělnictvem (§ 248), neoznámení neštěstí (§ 249). Trest na nedodržení všeobecných příkazů vydaných báňskými úřady u výkonu dozoru nad horami trestá se podle řu 250. Peněžité tresty pohybují se ponejvíce v sazbách od 10 Kč do 200 Kč, za přitěžujících okolností neb při opakování přestupku až do 400 Kč a jen výjimečně při řřech 245 a 248 dodatečně byly zvýšeny pokuty až do 1000 Kč. Podle ř 240 hor. zákona jest trestné jen zanedbání povinností v řu 171 horního zákona zvlášť uvedených. Skutková podstata přestupku podle řu 249 není dána, bylo-li opomenuto učiniti policejní hlášení hornímu úřadu zvláštním nařízením uložené. Stačí učiniti oznámení podle řu 223 hor. zákona alternativně buď u politického nebo u báňského úřadu. (Boh. 5824/26/A.) Při konkurenci několika přestupků, jež jsou předmětem též vyšetřování a trestu, nesmí býti v trestním nálezu vyměřena pro každý z těchto přestupků zvláštní pokuta. Výši peněžité pokuty jest vyměřiti tak, aby pokuta nepřesahovala nejvyšší sazbu přestupku nejpřísněji stíhaného. (Rozh. min. orby ze 7. května 1904, čís. 17514/1903.) Trest může býti uložen, jak majiteli hor tak závodnímu každému do nejvýše přípustné sazby (rozh. min. veřejných prací z 3. května 1911, čís. 700-XV B).

V. Ř í z e n í o d v o l a c í. Odvolání z trestního nálezu jde vždy k nejbližší nadřízené stolici. Řízení v trestních věcech hornopolicejních je pouze dvouinstanční. (§ 7 zákona čís. 77-1871.) Právní účinky odvolání jsou jednak ú č i n e k o d k l á d a c í, j e d n a k d e v o l u č n í, t. j. samočinné postoupení věci nadřízenému úřadu. Od revírního báňského úřadu lze se odvolati k báňskému hejtmanství, jež rozhoduje s konečnou platností a z trestního nálezu vydaného báňským hejtmanstvím lze se odvolati k ministerstvu veřejných prací. Rozhodnutí ministerstva veřejných prací je vždy konečným. Báňské hejtmanství a ministerstvo veřejných prací rozhodují kolegiálně, což jest řídký systém ve státní administrativě. Horní zákon nemá zvláštního ustanovení o právním poučení o odvolání (Budw. 1262-1902) a odvolání jest podati ve lhůtě třiceti dnů po doručení nálezu u úřadu, jež rozhoduje v první stolici (§231). Zvláštní je odstavec 2. ř 231 hor. zákona, podle něhož lze báňskému úřadu odvolací lhůtu prodloužiti, ovšem jen ve zvláštních důležitých případech. I vyšší úřad rozhoduje na základě zásady oficiálnosti a musí přihlížeti také ke zjištění skutečné pravdy. Odvolání také lze pouze ohlásiti a neprovésti, ovšem v tom pří-

padě není odvolací úřad povinen do merita věci zasahovati. (Výnos minist. obchodu z 11. VII. 1873 čís. 7866.) Do trestního nálezu proti těžářstvu nemohou se odvolati jednotliví těžaři (rozhodnutí minist. orby z 21. II. 1902, čís. 17118/1901). Horní zákon nezná ostatních ustanovení trestního řízení správního jako: mandátní řízení, právo zmirňovací, obnovu trestního řízení a pod.

VI. Řízení exekuční. Horní zákon ukládá na přestupky peněžité tresty, jež někdy jsou skutečnými trestními sankcemi, jindy pouze donucovacími prostředky. Nedobytné pokuty vymáhají se podle § 232 hor. zákona a § 117 instrukce politickými úřady, případně mohou býti změněny politickým úřadem v trest vězení (na př. § 92 a 93 zákona čís. 242/1922). Podle §§ 2. odst. 2., 173 a 335 hor. zákona lze přestupky horního zákona trestati i tenkrát, když je jimi spáchán čin trestný podle trestního zákona. Peněžité tresty plynou podle § 233 horního zákona do bratrské pokladny, ač je nyní všeobecný předpis pro politické úřady, jímž plynou podle čl. 11. zákona z 14. VII. 1927 čís. 125 Sb. z. a n. veškeré pokuty ve prospěch státu. Pokuty podle zákona o osmihodinné době pracovní jdou však do chudinského fondu obce.

Zprávy

Jazyková otázka v Brně. Sčítání lidu právě provedené, při kterém bylo v Brně napočteno méně než 20 procent příslušníků menšinového jazyka německého, uvedlo na přetřes jazykovou otázku, která jest v Brně dosti komplikovaná. Podle jazykového zákona a nařízení slouží za základ úpravj úřadování v menšinovém jazyku soudní okres. Soudní pravomoc ve věcech civilních byla již před válkou v Brně rozdělena mezi dva soudy, Brno-město a Brno-okolí. Tehdy vztahovala se územní pravomoc prvního soudu pouze na město Brno a to na celé město a územní pravomoc druhého výlučně na okolní obce. Když pak bylo utvořeno Velké Brno sloučením přilehlých obcí, nebyly územní obvody obou soudů změněny, takže nyní se vztahuje územní pravomoc okresního soudu civilního pro Brno-město pouze na část města Brna a to na vnitřní město, územní pravomoc okresního soudu civilního pro Brno-okolí na ostatní části města a na všechny venkovské obce obvodu. Podle výsledků prvního sčítání lidu v roce 1920 byl soud Brno-okolí jednojazyčným, soud Brno-město pak česko-německým. Druhé sčítání lidu, provedené v prosinci 1930, ukázalo, že ve Velkém Brně klesl počet německého obyvatelstva pod 20%, ve vnitřním městě však německá menšina přes 20% zůstala. Jedná se nyní o otázku, má-li také okresní soud civilní pro Brno-město se státi soudem jednojazyčným. Vyskytla se sice mínění tomu odporující, ale